

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 22 april 1892, kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförsvaret. (1:a U. A.)

Ordinarie anslag:

1:o. Såsom utskottet i sitt utlåtande n:o 39, angående ordnande af landtförsvaret, bland annat omförmält, har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen under nedannämnda anslagsrubriker och punkter i fjerde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen:

Angående anslagen till generalitetsstaten, indelta arméns befälsflöning m. m. [1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17].

Generalitetsstaten:

[1.] att, med godkännande af hvad beträffande aflöning åt fördelningsintendenten med biträden i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll öfver landtförsvarsärenden den 13 januari 1892 föreslagits, medgifva, att för inrättandet af sex fördelningsintendentsbefattningar med erforderliga biträden anslaget till generalitetsstaten, nu 126,265 kronor, måtte med 34,920 kronor höjas till 161,185 kronor;

Indelta arméns befäls aflöning:

[2.] att, med godkännande ej mindre af hvad som i sistberörda statsrådsprotokoll föreslagits i fråga om anställande vid Norrbottens, Vesterbottens och Jemtlands fältjägarecorpser af ytterligare personal utöfver den vid samma truppförband nu anställda, utan äfven af de för den ifrågasatta nya personalen föreslagna löneförmåner och deraf föranledda förändringar i de för berörda truppförband nu gällande stater, höja anslaget till indelta arméns befäls aflöning, nu 4,208,812 kronor, med 100,000 kronor till 4,308,812 kronor;

Jemtlands hästjägarecorps:

[3.] att, med godkännande af hvad som i samma statsrådsprotokoll föreslagits beträffande dels uppsättande vid Jemtlands hästjägarecorps af tre värfvade sqvadroner och dels den dervid anställda personals aflöning, äfvensom de i sammanhang dermed föreslagna förändringar i corpsens stat, låta i riksstaten, näst efter anslaget till »indelta arméns befäls aflöning», under benämning »Jemtlands hästjägarecorps» såsom reservationsanslag uppföra hvad som för genomförande af den nya organisationen under 1893 erfordras med 130,000 kronor,

äfvensom medgifva, att å anslaget uppkommande reservationer må af Kongl. Maj:t få disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter;

Artilleriet:

[6.] att, med godkännande af hvad som i statsrådsprotokollet föreslagits beträffande dels omorganisation af de två, Svea artilleriregemente tillhörande, för Norrland afsedda fotbatterierna, dels uppsättande vid samma regemente af ett nytt åkande batteri och dels den till anställning vid dessa batterier föreslagna personals aflöning, höja anslaget till artilleriet, nu 1,113,656 kronor, med 65,800 kronor till 1,179,456 kronor,

äfvensom medgifva, att omförmälda belopp, 65,800 kronor, måtte under anslaget upptagas såsom reservationsanslag, med Kongl. Maj:t förbehållen rättighet att till bestridande af uppsättningskostnader och

öfriga med den föreslagna organisationens genomförande förenade utgifter använda derå uppkommande reservationer;

Karlsborgs artillericorps:

[7.] att, med godkännande af de i statsrådsprotokollet uppgifna grunder för organisationen af en fästningsartillericorps å Karlsborg jemte hvad som föreslagits beträffande personalens aflöning, för corpsen anvisa, utöfver de för Göta artilleriregementes å Karlsborg förlagda 2 fästningskompanier nu anslagna medel, jemväl 10,400 kronor af reservartilleriets anslag samt såsom nytt anslag 100,000 kronor,

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »Karlsborgs artillericorps», måtte uppföras såsom reservationsanslag näst efter anslaget till Vaxholms artillericorps,

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunde å de för artillericorpsen afsedda medel beredas, måtte af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter;

Marinregementet:

[8.] att, med godkännande af de i statsrådsprotokollet föreslagna nya grunderna för aflöningen af den vid Blekinge bataljon anställda personal, höja anslaget till marinregementet, nu 66,000 kronor, med 6,710 kronor till 72,710 kronor;

Trängen:

[9.] att, med godkännande af hvad som föreslagits beträffande organisationen af en tredje trängbataljon och personalens aflöning, höja anslaget till trängen, nu 285,437 kronor, med 150,000 kronor till 435,437 kronor,

samt att medgifva, att förutom det belopp, 200,143 kronor, som i årets riksstat vore under nämnda anslag såsom reservationsanslag upptaget, ifrågavarande belopp, 150,000 kronor, måtte ytterligare under förevarande anslag uppföras såsom reservationsanslag, med rättighet för Kongl. Maj:t att använda uppkommande reservationer å det sålunda

till den nya bataljonen anslagna belopp till bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med genomförandet af bataljonens organisation förenade utgifter;

Gotlands nationalbeväring:

[10.] att, med godkännande af de i statsrådsprotokollet föreslagna nya grunderna för aflöningen af den vid Gotlands nationalbeväring anställda personal, höja anslaget till Gotlands nationalbeväring, nu 200,509 kronor, med 16,194 kronor till 216,703 kronor;

Hallands beväring:

[11.] att, med godkännande af de i statsrådsprotokollet föreslagna nya grunderna för aflöningen af den vid Hallands bataljon anställda personal, höja anslaget till Hallands beväring, nu 12,660 kronor, med 6,710 kronor till 19,370 kronor;

Vesternorrlands beväring:

[12.] att, med godkännande af de i statsrådsprotokollet föreslagna nya grunderna för aflöningen af den vid Vesternorrlands bataljon nu anställda personal äfvensom hvad beträffande ökningen af befälspersonalen hemstälts, höja anslaget till Vesternorrlands beväring, nu 31,420 kronor, med 44,710 kronor till 76,130 kronor;

samt att, vid bifall härtill, medgifva, att anslaget måtte för framtiden benämnas »Vesternorrlands regemente»;

Aflöning till stamtrupp vid Vesternorrlands bataljon:

[13.] att, med godkännande af hvad som beträffande ökning af korpalsplatserna vid Vesternorrlands bataljon föreslagits, höja anslaget till nämnda bataljons stamtrupp, nu 26,644 kronor, med 1,305 kronor till 27,949 kronor;

äfvensom, vid bifall härtill, medgifva, att anslaget för framtiden måtte benämnas »aflöning till stamtrupp vid Vesternorrlands regemente»;

Volontärskolor:

[15.] att, med godkännande af förslaget om inrättande af en eller flera nya volontärskolor, låta af det för ändamålet nödiga belopp, 240,000 kronor, såsom reservationsanslag i riksstaten uppföra 100,000 kronor, och af sådan anledning höja anslaget till volontärskolor, nu 285,000 kronor, med 100,000 kronor till 385,000 kronor;

äfvensom bemyndiga Kongl. Maj:t att till byggnads- och öfriga kostnader, som för skolans eller skolornas inrättande varda af nöden, använda uppkommande reservationer å nämnda för den eller de nya skolorna afsedda belopp, 100,000 kronor;

Byggnader och sängkläder å mötesplatserna m. m.:

[17.] att höja förevarande anslag, nu 165,000 kronor, med 7,000 kronor till 172,000 kronor.

Då samtliga dessa framställningar, hvilka af utskottet i dess berörda utlåtande angående landtförsvarets ordnande behandlats, genom af kamrarne fattade beslut förfallit, får utskottet, som hvad de ifrågasatta nya anslagen beträffar icke funnit sig ega anledning till någon vidare hemställan, föreslå,

att här nedan omförmälda anslag må i 1893 års riksstat uppföras med samma belopp och benämningar, hvarmed de äro i nu gällande riksstat uppförda, nemligen:

a) anslaget till generalitetsstaten med 126,265 kronor;

b) anslaget till indelta arméns befälsöfning med 4,208,812 kronor;

c) anslaget till artilleriet med 1,113,656 kronor;

d) anslaget till marinregementet med 66,000 kronor;

e) anslaget till trängen med 285,437 kronor;

f) anslaget till Gotlands nationalbeväring med 200,509 kronor;

- g) anslaget till Hallands beväring med 12,660 kronor;
 h) anslaget till Vesternorrlands beväring med 31,420 kronor;
 i) anslaget till aflöning till stamtrupp vid Vesternorrlands bataljon med 26,644 kronor;
 k) anslaget till volontärskolor med 285,000 kronor; samt
 l) anslaget till byggnader och sängkläder å mötesplatserna med 165,000 kronor.

Lindring i rustnings- och roteringsbesvärén.

Angående
 anslaget till
 lindring i
 rustnings-
 och roterings-
 besvärén.
 [4.]

2:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för den händelse Kongl. Maj:ts proposition den 13 januari 1892 angående ändring i § 1, § 3 mom. 1, §§ 6, 27 och 28, § 33 mom. 2 och 3 samt §§ 34, 52 och 53 i värnpligtslagen och det af Kongl. Maj:t jemväl samma dag godkända förslag om förstärkningar i landets nuvarande försvarsorganisation blefve af Riksdagen antagna, höja ifrågavarande anslag, nu 1,330,000 kronor, med i rundt tal 886,000 kronor till 2,216,000 kronor.

Då ej mindre Kongl. Maj:ts omförmälda framställning angående ändring i värnpligtslagen och förslag om förstärkningar i landets nuvarande försvarsorganisation än äfven inom Riksdagen väckta förslag om åtgärder, hvilka kunnat inverka på ifrågavarande anslags bestämmande, genom kamrarnes derom fattade skiljaktiga beslut förfallit, får utskottet med anledning deraf hemställa,

att det under fjerde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvärén må för år 1893 upptagas till oförändradt belopp af 1,330,000 kronor.

Indelta arméns och Vermlands fältjägarcorps' vapenöfningar.

3:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja anslaget till indelta arméns och Vermlands fältjägarcorps' vapenöfningar, nu 1,322,300 kronor, med 177,700 kronor till 1,500,000 kronor.

Såsom af det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 13 januari 1892 inhemtas (sid. 7), har statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet vid ärendets fördragning inför Kongl. Maj:t till en början redogjort för innehållet af arméförvaltningens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 10 november 1891, deri förvaltningen hemställt om ifrågavarande anslags förhöjande. Efter redogörelse för de olika framställningar, som sedan år 1871, då anslaget bestämts till 1,000,000 kronor, i sådant syfte gjorts dels af Kongl. Maj:t hos Riksdagen och dels af förvaltningen hos Kongl. Maj:t, och de förhöjningar i anslaget, som deraf blifvit en följd, till hvilken redogörelse utskottet får hänvisa, hade förvaltningen framhållit (sid. 12), att sedan åren 1879, 1880 och 1881, då förvaltningen hos Kongl. Maj:t gjort framställningar om extra anslag till fälttjenstöfningar, hvilka framställningar dock icke föranlett någon Kongl. Maj:ts åtgärd, visserligen ingen förhöjning i anslaget af förvaltningen begärts, men att det likväl af den omständigheten, att åren 1878—1884 några fälttjenstöfningar icke kunnat hållas, tydligen framginge, att sådan förhöjning varit behöflig just för främjandet af det med den ursprungliga mera betydande anslagsförhöjningen närmast och hufvudsakligen afsedda ändamål. Att vidare fälttjenstöfningar såväl år 1884 som åren 1886, 1888 och 1889 kunnat ega rum, ansåge förvaltningen endast kunna tillskrifvas dels det med år 1883 började och sedermera under loppet af några år fortgående betydliga prisfallet å de för vapenöfningarna erforderliga proviant- och fourrageartiklar, och dels den omständighet, att Riksdagen från och med år 1886 anvisat ett särskildt statsanslag för bekostande af byggnadsunderhållet å mötesfälten, hvarigenom indelta arméns vapenöfningsanslag, som tillförene fått bidraga dertill med ganska ansenliga belopp, vissa år uppgående till öfver 100,000 kronor, erhållit, om ock indirekt, en välbehöflig förhöjning.

Då nu emellertid från och med år 1889 ånyo inträdt någon prisstegring å proviant- och fourrageartiklar, ansåge arméförvaltningen det ligga i sakens natur, att anslagets otillräcklighet fortfarande skulle göra

*Angående
höjning af
anslaget till
indelta ar-
méns och
Vermlands
fältjägar-
corps' vapen-
öfningar.*

[5.]

sig synnerligen känbar, särskildt beträffande möjligheten att åstadkomma de för armén behöfliga gemensamma större fälttjänstöfningarna.

Förvaltningen hade slutligen anmält, att, enligt hvad dess räkenskaper för åren 1881—1890 utvisade, anslagets utgifter uppgått i medeltal till 1,343,000 kronor under hvart och ett af dessa år, deri inberäknadt kostnaderna för de under denna tioårsperiod utförda större gemensamma fälttjänstöfningarna åren 1884, 1886, 1888 och 1889, hvilka kostnader genom en delvis förändrad anordning af dessa öfningar samt under iakttagande af den största sparsamhet och omtänksamhet vid de för ändamålet disponibla medlens användning kunnat nedbringas till i medeltal omkring 200,000 kronor för vardera af 1884 och 1886 års fälttjänstöfningar, hvilka varat 5 dagar, och till omkring 300,000 kronor för vardera af 1888 och 1889 års motsvarande öfningar, hvilka räckt i 6 dagar, sedan dock i båda fallen värfvade garnisonerade arméns mathållnings- och fourageringsanslag samt anslaget till volontärskolor m. fl. statstillgångar fått bidraga med belopp, som motsvarat derå under öfningstiden besparade utgifter; och då således vapenöfningsanslagets utgifter under berörda tioårsperiod visat sig i medeltal öfverstiga anslagstillgången med omkring 21,000 kronor årligen, hade detta, yttrade förvaltningen, haft till följd, att den vid periodens början befintliga besparing, i jernadt tal 311,700 kronor, under samma tid tagits i anspråk med undantag af omkring 100,000 kronor, som ännu vid 1890 års utgång funnes å anslaget besparade, men hvilken besparing dock förväntades komma att under 1891 ännu mera förminskas, om icke helt och hållet användas.

På grund af hvad som blifvit af förvaltningen andraget, ansåge förvaltningen, att såväl anslagets otillräcklighet som behöfligheten af förhöjning i detsamma blifvit fullständigt ådagalagd, hvarför förvaltningen ock funne sig böra ånyo hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes, för åstadkommande af nödig förhöjning deri, af Riksdagen äska *dels* ett belopp af omkring 21,000 kronor, hvarmed de årliga utgifterna kunde i medeltal anses öfverskrida anslagets nuvarande slutsumma, *dels* ock, för möjligheten att kunna anställa större gemensamma fälttjänstöfningar på ett mera regelbundet sätt än hittills, så att de åtminstone kunde ega rum hvartannat år, hälften af hvad för dessa öfningar, anordnade med största sparsamhet och under erforderlig tidslängd, på senaste tiden visat sig oundgängligen erforderligt, eller 150,000 kronor, med tillhoppa 171,000 kronor, hvilket belopp förvaltningen likväl ansåge böra för utjemnande af anslagets slutsumma skäligen

ökas till 177,700 kronor, hvarigenom detsamma skulle komma att uppgå till 1,500,000 kronor.

Departementschefen hade funnit sig böra på det lifigaste understödjade arméförvaltningens förevarande förslag, dervid han dock icke kunnat underlåta att mot den uppställning, som arméförvaltningen gifvit å sina beräkningar, göra följande erinran. Att under tioårsperioden 1881--1890, under hvilken sammanlagdt 4 fälttjenstöfningar hållits, efter medeltalsberäkning en årlig brist i anslaget af omkring 21,000 kr. uppkommit, skulle noga räknadt kunna leda till den slutsats, att med en förhöjning i anslaget af nämnda belopp 4 fälttjenstöfningar skulle kunna under hvarje tioårsperiod anordnas. Så vore emellertid ingalunda fallet. Den under senare åren inträdda prisstegring hade nu liksom på 70-talet så fördyrat truppernas underhåll under de vanliga mötena, att anslaget i sin helhet knappast vore tillräckligt att bekosta nämnda underhåll, än mindre medgäfve anordnandet af några fälttjenstöfningar. Detta visade sig också deraf, att reservationerna å anslaget måst tillgripas först de senare åren, under hvilka inga fälttjenstöfningar hållits, och då Kongl. Maj:t dessutom, i syfte att få anslaget att räcka till, funnit sig nödsakad att till tiden betydligt inskränka indelta kavalleriets redan förut väl korta remontmöten. Det vore sålunda uppenbart, att, om fälttjenstöfningar skulle kunna anordnas åtminstone hvart annat år, det med nuvarande pris vore nödigt, att anslaget ökades icke allenast med nyssnämnda belopp, 21,000 kronor, utan, på sätt förvaltningen också hemställt, med hälften af det belopp, som kunde anses representera dylika öfningars årliga kostnad.

Någon omständlig motivering för nödvändigheten af fälttjenstöfningar erfordrades emellertid icke. Att icke nämna, det representationen genom sitt beslut vid 1872 års riksmöte godkänt behovet deraf, funnes numera knappt något land inom Europa, der ej sådana trupp-sammandragningar reguliert och merendels årligen förekomme, och det borde vara klart, att i vårt land, med dess nuvarande härorganisation, som medförde, att de årliga vapenöfningarne försigginge på spridda mötesplatser, der endast undantagsvis olika vapen kunde sammanträffa, dylika vapenöfningar måste vara mera af behovet påkallade än annorstädes. Också kunde det högre befälet och staberna endast vid dylika öfningar, hvilka numera anordnades med bestämdt syfte att så vidt sig göra låte gifva en trogen bild af det verkliga kriget, förvärfva vana vid den nästan städse i krig förekommande uppgiften att bringa de olika vapnen till samverkan m. m. d. Då vid de öfningar af ifrågasvarande slag, som hitintills förekommit, i regeln två af arméns sex

fördelningar deltagit, skulle, under förutsättning att öfningarne för framtiden anordnades på samma sätt och att de återkomme hvar annat år, hvarje truppförband ändock icke hafva utsigt att oftare än hvart sjette år deltaga i sådana öfningar, och det måste dessutom ihågkommas, att, då tillgångarne ej medgäfvade beväringens inkommenderande till deltagande deri, befäl och staber icke någonsin komme i tillfälle att operera med fullt fältstarka afdelningar.

Under åberopande deraf hade departementschefen hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att höja anslaget med 177,700 kronor.

Såsom utskottet här ofvan omförmält, har arméförvaltningen ansett ifrågavarande anslag böra höjas dels med 21,000 kronor, hvarmed de årliga utgifterna kunde i medeltal anses öfverskrida anslagets nuvarande slutsumma, dels ock med 150,000 kronor för anställande hvart annat år af större gemensamma fälttjenstöfningar, hvilka med 6 dagars fortvaro beräknats kosta omkring 300,000 kronor, eller således med tillhoppa 171,000 kronor, hvilket belopp förvaltningen likväl ansett böra för utjemnande af anslagets slutsumma skäligen ökas till 177,700 kronor, hvarigenom detsamma skulle komma att uppgå till 1,500,000 kronor.

Då emellertid anledning icke torde vara att antaga, att de höga pris, som för närvarande gälla å fourage- och proviantartiklar, skola länge bibehålla sig, samt å anslaget vid 1891 års slut förefans en reservation å 37,095 kronor 91 öre, har utskottet, som jemväl föreställer sig att kostnaderna för fälttjenstöfningarne skulle genom om sådanas anordnande allt mer vunnit erfarenhet äfvensom genom inskränkning af deras fortvaro till hvad förut egt rum, kunna nedbringas, velat tillstyrka, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning endast på det sätt bifalles, att ifrågavarande anslag för berörda ändamål höjes med 77,700 kronor.

Utskottet hemställer derför,

att anslaget till indelta arméns och Vermlands fältjägarcorps' vapenöfningar, 1,322,300 kronor, må höjas med 77,700 kronor till 1,400,000 kronor.

Beväringsmanskapets vapenöfningar:

4:o. Såsom utskottet i sitt utlåtande (n:o 39) angående ordnande af landtförsvaret omförmält, hade Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit Riksdagen att höja anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, nu 1,472,000 kronor, med 798,000 kronor till 2,270,000 kronor.

Sedan denna Kongl. Maj:ts framställning, som af utskottet i dess berörda utlåtande behandlats, af Riksdagen afslagits, har Kongl. Maj:t i en den 11 innevarande april till Riksdagen aflåten proposition (n:o 60) angående höjning i anslagen till beväringsmanskapets vapenöfningar och till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement, bland annat föreslagit Riksdagen att, med anledning af den förlängning med 2 dagar i beväringens öfningstid, som under nästkommande år skall inträda, höja anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar, nu 1,472,000 kronor, med 72,000 kronor till 1,544,000 kronor.

*Angående
höjning af
anslaget till
bevärings-
manskapets
vapen-
öfningar.
[14.]*

Till det vid sistnämnda proposition fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden har föredragande departementschefen erinrat, hurusom Kongl. Maj:ts i ofvanberörda proposition af den 13 sistlidne januari angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen föreslagit Riksdagen, bland annat, att under år 1893 öfningstiden för de värnpligtige skulle förlängas, så att de rytteriet, artilleriet å fastlandet, ingenjörtrupperna och flottan tilldelade beväringmän af första klassen komme att nämnda år hållas till vapenöfning i 66 dagar, beväringmän vid infanteriet af första klassen i 44 dagar och beväringmän tillhörande Gotlands län likaledes af första klassen i 42 dagar. I sammanhang dermed hade Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit, att anslaget till beväringsmanskapets vapenöfningar skulle, för beredande af medel till kostnaderna för de sålunda förlängda öfningarne, höjas med 798,000 kronor.

Genom de beslut, Riksdagens kamrar den 6 och 7 i denna månad fattat, hade denna Kongl. Maj:ts framställning blifvit afslagen; men då, enligt redan gällande bestämmelser, beväringens å fastlandet öfningstid under nästkommande år i hvarje fall skulle ökas med 2 dagar, ansåge departementschefen medel till bestridande af kostnaderna för denna förlängda öfning böra beredas. På sätt han i sitt anförande till statsrådsprotokollet för den 13 sistlidne januari upplyst, hade den med an-

ledning häraf erforderliga förhöjningen uti nu ifrågavarande anslag utaf arméförvaltningen beräknats till 72,000 kronor.

Den anslagsförhöjning, arméförvaltningen sålunda ifrågasatt, motsvarade den förhöjning i samma anslag, som vid 1890 års riksdag af enahanda anledning äskades och beviljades; och hade departementschefen ingen erinran att göra mot hvad arméförvaltningen i detta afseende föreslagit.

Efter hvad sålunda förekommit, hemställer utskottet,

att anslaget till beväringssmanskapets vapenöfnin-
gar, 1,472,000 kronor, må höjas med 72,000 kronor
till 1,544,000 kronor.

Försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvalt- ningens departement.

Angående
höjning af
detta anslag.
[16.]

5:o. Såsom utskottet i sitt utlåtande (n:o 39) angående ordnande af landtförsvaret omförmält, hade Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen under punkt 16:o af fjerde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen

att, för beredande af ökade tillgångar dels till anskaffande af förbrukningsammunition till det nya geväret m. m. och dels till bestridande af kostnaderna för erforderlig beklädnad, utredning och ammunition m. m. i anledning af de värnpligtiges ifrågasatta förlängda öfningar, höja anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement, nu 2,404,600 kronor, med 348,000 kronor till 2,752,600 kronor.

Af berörda 348,000 kronor vore, såsom utskottet i nämnda utlåtande anmärkt, ett belopp af 200,000 kronor afsedt för ökad anskaffning af förbrukningsammunition till det nya geväret m. m., och återstoden, 148,000 kronor, erforderlig för bestridande af ökade kostnader för beklädnad, utredning och ammunition m. m. i anledning af de värnpligtiges ifrågasatta förlängda öfningar.

Framställningen, så vidt den afsåge anslagets förhöjning med 148,000 kronor, hade af utskottet i meranämnda utlåtande behandlats, hvaremot utskottet deri anmält sig skola sedermera afgifva utlåtande öfver framställningen angående anslagets förhöjning med 200,000 kronor.

Sedan emellertid genom kamrarnes deröfver fattade beslut Kongl. Maj:ts framställning, så vidt den afsåge detta anslags förhöjande med 148,000 kronor, afslagits, har Kongl. Maj:t i en den 11 innevarande april till Riksdagen aflåten proposition (n:o 60) angående höjning i anslagen till beväringmanskapets vapenöfningar och till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement, bland annat, föreslagit Riksdagen att, med anledning af den förlängning med 2 dagar i beväringens öfningstid, som under nästkommande år skall inträda, höja sistnämnda anslag, nu 2,404,600 kronor, med, oberäknadt förut till annat ändamål begärda men ännu ej pröfvade 200,000 kronor, ytterligare 30,000 kronor till 2,634,000 kronor.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden har föredragande departementschefen erinrat, hurusom Kongl. Maj:t i proposition den 13 sistlidne januari angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen föreslagit Riksdagen, bland annat, att under år 1893 öfningstiden för de värnpligtige skulle förlängas, så att de rytteriet, artilleriet å fastlandet, ingenjörtrupperna och flottan tilldelade beväringmän af första klassen komme att nämnda år hållas till vapenöfning i 66 dagar, beväringmän vid infanteriet af första klassen i 44 dagar och beväringmän tillhörande Gotlands län likaledes af första klassen i 42 dagar. I sammanhang dermed hade Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit, att anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement skulle för beredande af medel till kostnaderna för de sålunda förlängda öfningarne höjas med 148,000 kronor.

Genom de beslut, Riksdagens kamrar den 6 och 7 i denna månad fattat, hade denna Kongl. Maj:ts framställning blifvit afslagen; men då, enligt redan gällande bestämmelser, beväringens å fastlandet öfningstid under nästkommande år i hvarje fall skulle ökas med 2 dagar, borde medel till bestridande af kostnaderna för denna förlängda öfning beredas. På sätt departementschefen i sitt anförande till statsrådsprotokollet för den 13 sistlidne januari upplyst, hade den med anledning häraf erforderliga förhöjningen uti nu ifrågasatt anslag utaf arméförvaltningen beräknats till 30,000 kronor å anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet; och skulle sistnämnda belopp tillgodokomma arméförvaltningen å intendentsdepartementet och användas till bestridande af kostnaderna för erforderlig beklädnad och utredning m. m. till beväringen.

Den anslagsförhöjning, arméförvaltningen sålunda ifrågasatt, motsvarade den förhöjning i samma anslag, som vid 1890 års riksdag af enahanda anledning äskades och beviljades.

Derjemte hade departementschefen velat erinra, att Kongl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflättna proposition om statsverkets tillstånd och behof, utom af nu förevarande anledning, äskat förhöjning i anslaget till försvarsverket till lands jemväl för att bereda tillgångar till anskaffande af förbrukningsammuniton till det nya geväret med flera af generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet angifna behof, och att denna framställning, som afsåge, att anslaget måtte höjas med 200,000 kronor, ännu icke blifvit af Riksdagen pröfvad.

Hvad denna ifrågasatta förhöjning angår, hade, såsom inhemtas af det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 13 januari innevarande år, till hvilket utskottet i öfrigt får hänvisa (sid. 27—32), generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet i skrifvelse den 18 november 1891 anmält åtskilliga ökade anslagsbehof. Deraf framginge:

att den ammunitions mängd, som kunde anses behöflig för vårt fältartilleris skjutöfningar utöfver den, som med nuvarande anslag kunde för berörda ändamål anvisas, utgjorde:

för 32 fältbatterier à 100 skott	3,200 skott,
» skjutskolan	800 »

eller tillhopa 4,000 skott,

derför kostnaden, efter ett medelpris af 10 kronor per skott (9,10 kronor för projektil och rör m. m. samt 90 öre för krutet, utgjorde tillsammans 40,000 kronor;

att kostnaden för hela behofvet af förbrukningsammuniton för eldhandvapen beräknades:

för 3,700,000 skarpa gevärspatronor à 9 öre	kr. 333,000: —
» 2,500,000 lösa d:o à 5 öre	» 125,000: —
» revolverammuniton	» 6,300: —
» kammarammuniton	» 6,700: —

eller sammanlagdt kr. 471,000: —;

att då den del af artilleridepartementets ordinarie anslag, som vore afsedd till ersättande af förbrukad ammunition till eldhandvapen, utgjorde omkring 216,000 kronor, komme alltså den af denna anledning ifrågasatta förhöjning af artilleridepartementets andel i anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet att utgöra 255,000 kronor;

att alltså för arméns förseende med tidsenlig och tillräcklig ammunition erfordrades sammanlagdt 295,000 kronor;

samt att dessutom bland de af förre generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet anmälda nya behof följande ännu icke blifvit afhulpa, nemligen:

å Tit. I af den för användandet af ifrågavarande medel fastställda stat, hvilken har till rubrik: *artilleriförråden*:

till betäckande af årlig kostnad för 3 kruthusvaktare å Karlsborg och 5 vid Vaxholm—Oskar-Fredriksborg..... kr. 3,600: —

å Tit. IV. *Artilleriregementena*:

till betäckande af årlig kostnad för underhåll af Marma skjutfält med derå befintliga byggnader och inrättningar, för hyra af skjutfält för Göta och Vendes artilleriregementen samt för Gotlands artillericorps » 10,650: —

å Tit. XI. *Rese- och traktamentskostnader*:

till betäckande af årlig kostnad för fälttygmästarens förrådsinspektioner samt för artilleriofficerares resor i och för besigtning af arméns gevär och ammunition » 1,725: —

å Tit. XII. *Transportkostnader*:

till betäckande af ökade transportkostnader i följd af ökad ammunitionsåtgång vid arméns regementen och corpser » 1,404: —

samt slutligen till betäckande af ökade kostnader för de å flera titlar förekommande »byggnadsreparationer», beroende derpå att många byggnader tillkommit under de senare åren » 10,000: —

eller tillsammans kr. 27,379: —

Generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet hade därför hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen begära förhöjning i arméförvaltningens å artilleridepartementet andel i förenämnda anslag med tillsammans 322,379 kronor.

Lika med generalfälttygmästaren funne departementschefen, att den ammunitions mängd, som, med nuvarande tillgångar för ammunitionsanskaffning, för de årliga öfningarne stode till svenska arméns förfogande, vore allt för knapp, och att ökning af densamma ur synpunkten

af arméns tjenstduglighet skulle vara synnerligen önskelig. Ej heller kunde han bestrida förefintligheten af de öfriga behof, hvilka så väl den nuvarande som den förutvarande generalfälttygmästaren ansett böra föranleda höjning af artilleridepartementets andel i nu förevarande anslag. Hänsynen till de öfriga anslagsfordringar, som departementschefen innevarande år funne sig böra framställa, förhindrade honom emellertid att, beträffande beloppet af den äskade anslagsförhöjningen, lemna fullt understöd åt generalfälttygmästarens förslag; och ansåge han sig därför, helst en del af armén ännu år 1893 antagligen komme att till skjutöfningar begagna 1867 års gevär med dess billigare ammunition, icke kunna för tillgodoseende af de utaf generalfälttygmästaren angifna behof påyrka anslaget höjning med större belopp än 200,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra emot Kongl. Maj:ts framställning, att med anledning af den tillökning af 2 dagar i beväringens öfningstid, som under år 1893 skall inträda, ifrågavarande anslag måtte höjas med 30,000 kronor, har åter, beträffande Kongl. Maj:ts framställning om anslaget förhöjning för anskaffning af förbrukningsammunition med ytterligare 200,000 kronor, ansett, att det af departementschefen anförda skäl för nedbringande af den utaf generalfälttygmästaren för ändamålet äskade anslagsförhöjningen, nemligen att den beslutade förändringen af arméns nuvarande gevär till vapen af liten kaliber ej hinner att före 1893 års öfningar fullbordas, böra gifva anledning till ytterligare nedbringande af den begärda anslagsförhöjningen; och torde vid sådant förhållande en förhöjning af anslaget med 100,000 kronor för närvarande vara tillräcklig.

Utskottet hemställer därför:

a) att, för beredande af ökade tillgångar till bestridande af kostnaderna för erforderlig beklädnad, utredning och ammunition m. m. i anledning af förlängningen i beväringens öfningstid, anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement må höjas med 30,000 kronor; samt

b) att, för beredande af ökade tillgångar till anskaffande af förbrukningsammunition till det nya geväret m. m., samma anslag må förhöjas med ytterligare 100,000 kronor.

Vid bifall till hvad utskottet under mom. a) och b) föreslagit kommer alltså berörda anslag, nu 2,404,600 kronor, att höjas med sammanlagdt 130,000 kronor till 2,534,600 kronor.

Inqvarteringskostnader.

6:o. Kongl. Maj:t har vidare i statsverkspropositionen föreslagit Riksdagen att med godkännande af förslaget, att sammanlagda inqvarterings- och servisersättningen till underofficerare med vederlikar, som för närvarande vore berättigade till dylik ersättning, måtte, utan ändring af servisersättningens nuvarande belopp, bestämmas att från och med innevarande års början utgå till underofficerare med vederlikar vid i Stockholm förlagda, ej till Stockholms garnison hörande regementen och corpser med 200 kronor, till dylika tjänstemän vid i Göteborg garnisonerade regementen och corpser med 190 kronor 50 öre och till öfriga till inqvarteringsersättning berättigade underofficerare och vederlikar med 96 kronor, höja anslaget till inqvarteringskostnader, nu 113,000 kronor med 20,000 kronor till 133,000 kronor.

*Angående
anslaget till
inqvarteringskost-
nader.
[18.]*

Såsom statsrådsprotokollet upplyser å sid. 35, hade generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet dels hos Kongl. Maj:t gjort framställning i syfte att inqvarterings- och servisersättningen till Svea artilleriregementes underofficerare med vederlikar måtte varda förhöjd till 300 kronor för år räknadt eller, med undantag för besigtningrustmästarne, till det dubbla beloppet af den nu till denna personal utgående ersättningen, dels ock, enär en förhöjning af berörda ersättning jemväl för underofficerare med vederlikar vid artilleriets öfriga regementen och corpser vore af behovet påkallad, hemställt att till Kongl. Maj:ts pröfning få hänskjuta jemväl sistnämnda fråga.

Den under sista tiden inträdda prisstegringen å lifsmedel och andra förnödenheter hade, yttrade generalfälttygmästaren, för de svagt aflönade underofficerarne vid sist nämnda regementen och corpser äfven blifvit synnerligen känbar, och den trägnare tjänstgöringen, som numera af dessa underofficerare fordrades, lemnade lika litet dem som deras kamrater vid Svea artilleriregemente tillfälle till någon beaktansvärd extra förtjenst.

Inqvarterings- och servisersättningen utgjorde, fortsatte generalfälttygmästaren vidare, för underofficerare med vederlikar i Göteborg 95 kronor 25 öre samt för dem, som vore i öfriga städer förlagda, 48 kronor, deraf, då servisersättningen öfver allt utom i Stockholm utginge

med lika belopp, 12 kronor, till inqvarteringsersättning återstode för underofficerare i Göteborg 83 kronor 25 öre och för dem å öfriga ställen 36 kronor; och som sagda belopp, äfven hvad anginge ifrågasvarande underofficerare, utan tvifvel vore för ändamålet alldeles otillräckliga, måste sålunda jemväl desse för bostad, vedbrand, ljus och uppässning använda en icke obetydlig del af sina i öfrigt knappt tillmätta inkomster; hvarförutom berörda omständigheter medförde svårigheter med afseende å besättandet af underofficersgraderna med lämpliga och förtjenstfulla individer.

Hvad slutligen anginge beloppet af den ifrågasatta förhöjningen hade generalfältygmästaren anført, att om inqvarterings- och servisersättningen blefve fördubblad, på sätt för Svea artilleriregementes underofficerare med vederlikar blifvit hemställdt, denna ersättning komme att utgå i Göteborg med 190 kronor 50 öre samt i öfriga städer med 96 kronor, och att det visserligen kunde ifrågasättas att af denna förhöjning beräkna någon del å servisersättningen, som med hänsyn till nuvarande prissförhållanden syntes vara allt för knappt tillmätt, men att, då sistsagda ersättning utbetalades af respektive städer och en förhöjning af densamma vid sådant förhållande äntagligen komme att kräfva allt för omfattande utredningar och framställningar i förhållande till den fördel, som skulle derigenom ernås, generalfältygmästaren ansåge servisersättning böra bibehållas vid nuvarande belopp, 12 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hade alltså generalfältygmästaren hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra den framställning, som prövades erforderlig för att sammanlagda inqvarterings- och servisersättningen till artilleriets underofficerare med vederlikar, hvilka ej tillhörde Stockholms garnison, blefve, utan ändring i det belopp, som för närvarande utginge såsom servisersättning, på det sätt förhöjd, att den komme att utgöra i Göteborg 190 kronor 50 öre och å andra garnisonsorter 96 kronor.

Öfver generalfältygmästarens ifrågasvarande framställning hade arméförvaltningen å civila departementet den 30 sistlidne oktober afgifvit utlåtande och dervid erinrat, att, sedan stadsfullmäktige i Stockholm inkommit med yttrande öfver såväl generalfältygmästarens ofvan berörda framställning, i fråga om inqvarteringsförbättring åt Svea artilleriregementes underofficerare, som en af sekundcheferne för lifgardesregementena gjord hemställan angående förhöjning i servis- och inqvarteringsersättningen åt samtliga underofficerare med vederlikar vid Stockholms garnisonsregementen, Kongl. Maj:t den 4 sistlidne september funnit godt förklara, att från och med 1892 års början och

tills vidare, så länge någon nedsättning icke vidtoges i det för ordnande af inqvarteringsbesväret i hufvudstaden anvisade statsbidrag af 21,450 kronor, inqvarteringsersättningen ej mindre för besigtningrustmästarne vid Svea artilleriregemente, än äfven för samtliga de till sjunde klassen i inqvarteringsordningens för Stockholm tariff litt. a hörande underofficerare vid såväl nämnda regemente som lifgardet till häst, Svea lifgarde och Andra lifgardet skulle utgå med ett till tvåhundra kronor höjdt belopp, deraf servisersättningen skulle beräknas till 90 kronor.

Under återopande häraf och då, enligt arméförvaltningens förmenande, den af generalfälttygmästaren för underofficerare och vederlikar vid de å andra orter än Stockholm förlagda artilleritruppförbanden ifrågasatta förhöjningen i inqvarteringsersättningen skäligen icke, i förhållande till hushyrornas pris och den numera för nyssomförmälda underbefäl i hufvudstaden bestämda inqvarteringsersättning, kunde anses för högt beräknad, hade arméförvaltningen, som tillika fäst uppmärksamheten derå, att gäldandet af inqvarterings- och servisersättning till befälet vid ofvanuppräknade fyra regementen åläge Stockholms stad, hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen utverka dels förhöjning till 200 kronor jemväl uti inqvarteringsersättningen för de i Stockholm förlagda underofficerare med vederlikar af fortifikationen och trängen, hvilkas inqvartering bekostades af statsverket allena, dels den af generalfälttygmästaren ifrågaställda förhöjda inqvarteringsersättningen för artilleriets utom Stockholm förlagda underbefäl med vederlikar, dels óck slutligen förhöjning i inqvarteringsersättningen, i enlighet med hvad generalfälttygmästaren yrkat, jemväl åt de vid andra vapen än artilleriet anstälde, inqvarteringsberättigade underofficerare med vederlikar, som vore garnisonerade utom Stockholm och Göteborg.

Enligt hvad arméförvaltningen upplyst, skulle vid bifall härtill anslaget till inqvarteringskostnader, såvidt nu kunde bedömas, komma att vidkännas en ökad årlig utgift af i jernadt tal kr. 12,600: — och då anslaget redan förut understege behovet med

minst	»	7,400: —
skulle således i detta anslag påkallas en förhöjning af		
tillhoppa	»	20,000: —

hemställande emellertid arméförvaltningen, som ansåge förhöjning i anslaget med nyssnämnda belopp böra äskas för år 1893, att, då anslaget vore af förslagsanslags natur, och den ifrågaställda inqvarteringsförbättringen sålunda kunde, utan rubbning i den fastställda riksstaten, utgå redan med innevarande år, Kongl. Maj:t täcktes dertill äska Riksdagens

medgifvande, på det att allt underbefäl liktidigt måtte komma i åtnjutande af ifrågavarande förmån.

Departementschefen, som ansåge denna framställning vara af billighet och rättvisa förestafvad, har till densamma tillstyrkt bifall.

Enligt hvad utskottet från arméförvaltningen inhemtat, utgår vid följande i Stockholm förlagda truppförband, nemligen fortifikationen med pontonierbataljonen och fältsignalkompaniet, äfvensom Svea trängbataljon, hvilka i inqvarteringshänseende icke tillhöra Stockholms garnison, inqvarterings- och servisersättning för underofficerare och dessas vederlikar med tillsammans etthundrafemtio kronor årligen, deraf nittio kronor utgöra servisersättning.

Vid sådant förhållande har utskottet ansett någon förändring i dessa tjänstemäns inqvarterings- och servisersättning, med hänsyn till nu i hufvudstaden rådande låga hyror, icke vara påkallad.

Hvad åter angår sådan ersättning till motsvarande tjänstemän i Göteborg och å öfriga garnisonsorter, hvilken Kongl. Maj:t föreslagit skola fördubblas, har utskottet ansett en förhöjning af densamma med omkring 50 procent böra vara till fyllest, hvarigenom ifrågavarande ersättning komme att ökas: för de förre från 95 kronor 25 öre till 140 kronor och för de senare från 48 kronor till 70 kronor; och föreställer sig utskottet, att ifrågavarande anslag, som är af förslagsanslags natur, vid bifall härtill icke torde behöfva höjas med mer än 10,000 kronor.

Utskottet hemställer för den skull,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas,

att, med godkännande af förslaget, att sammanlagda inqvarterings- och servisersättningen till underofficerare med vederlikar, som för närvarande äro berättigade till dylik ersättning, må, utan ändring i servisersättningens nuvarande belopp, bestämmas att från och med innevarande års början utgå till underofficerare med vederlikar vid i Göteborg garnisonerade regementen och corpser med 140 kronor och till öfriga utom Stockholm och Göteborg förlagda, till inqvarteringsersättning berättigade underofficerare och vederlikar med 70 kronor, för år 1893 höja anslaget till inqvarteringskostnader, nu 113,000 kronor, med 10,000 kronor till 123,000 kronor.

Salpeteruppköp.

7:o. Under tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 38) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Angående
ändrad an-
vändning af
anlaget till
salpeterupp-
köp m. m.*

[19.]

att Riksdagen må medgifva, att anslaget till salpeteruppköp, 50,000 kronor, från och med ingången af innevarande år får användas jemväl till inköp af råmaterialier till röksvagt krut; samt

att anslaget såsom följd deraf må i riksstaten uppföras under benämning »anslag för uppköp af salpeter eller råmaterialier till röksvagt krut».

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen.

8:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att detta anslag, som nu vore upptaget till 6,201 kronor, måtte för jemnande af slutsumman å hufvudtitelns anslag minskas med 49 kronor.

*Angående
jemkning af
detta anslag.*

[20.]

Utskottet hemställer, -

att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli må få jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma må finnas erforderligt.

Öfriga ordinarie anslag.

9:o. Beträffande öfriga här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring; och får utskottet hemställa,

*Angående
öfriga ordi-
narie anslag.*

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, hvilka här ofvan icke blifvit särskildt om-

förmälda, må i 1893 års riksstat upptagas till oförändrade belopp.

Ändring i befordringsgrunderna för 2:dre bataljonsläkare.

*Angående
ändrad an-
vändning af
de till batal-
jonsläkares
aflöning an-
slagna medel.*

[21.]

10:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, i ändamål att ordinarie andre bataljonsläkare måtte kunna i tur efter utnämningdagen befordras till förste bataljonsläkare, medgifva, dels att de åt förste bataljonsläkarne beviljade aflöningsförmåner måtte, i den mån de genom nuvarande innehafvarens afgang blefve lediga och derefter framgent, få, utan hinder deraf att beloppen vore å truppförbandens särskilda stater uppförda användas till aflöning åt motsvarande antal af de till tjänsteåldern äldste bataljonsläkarne, räknadt från deras första utnämning till ordinarie bataljonsläkare, samt dels att från fjerde hufvudtitelns allmänna besparingar måtte få bestridas den ökning i dagaflöningskostnaden, som genom sådan anordning till äfventyrs någon gång kunde vid de värfvade garnisonerade truppförbanden uppkomma.

Såsom i statsrådsprotokollet upplyses å sid. 39, utnämndes enligt de i fråga om anställning såsom 1:ste bataljonsläkare för närvarande gällande bestämmelser dessa tjänstemän, uppå medicinalstyrelsens förslag, af Kongl. Maj:t, och vore rörande villkoren för dylik befordran stadgadt, att den sökande borde, jemte det han egde full kompetens till ordinarie läkarebeställningar i statens tjänst, hafva, efter aflagd medicine kandidatexamen och fullgjord klinisk tjänstgöring vid universiteten, minst 3 år tjänstgjort som bataljonsläkare eller i deremot svarande militär läkarebefattning.

Följden af detta stadgande hade, enligt hvad medicinalstyrelsen vid en hos Kongl. Maj:t i ämnet gjord framställning yttrat, blifvit, att några läkare, med stöd af de meriter, de erhållit genom tjänstgöring såsom extra läkare vid armén eller flottan, befordrats till förste bataljonsläkare vid armén efter relativt kort tjänstgöring såsom ordinare andre bataljonsläkare eller till och med alldeles utan sådan tjänstgöring, under det att andra, till följd af bristande vakans vid det regemente eller corps, der de vunnit anställning, och med hänsigt dertill att deras existens på grund af den ringa ersättning de åtnjuta vid armén, i viss grad vore beroende af deras enskilda läkarepraktik i den ort, der de vore bosatta, nödgats kvarstå en lång följd af år såsom andre bataljonsläkare med lägre lön och lägre grad än till ordinarie tjänstetid vida yngre militärläkare.

Så vore t. ex. för närvarande fallct, att tvenne särdeles skicklige och till militärläkare lämplige personer kvarstått i ofvannämnda tjänstegrad den ene 11 och den andre 8 år, under det att 20—30 till tjänstegrad såsom ordinarie militärläkare yngre andre bataljonsläkare befordrats till förste bataljonsläkare.

Till förekommande af dylika missförhållanden hade medicinalstyrelsen, under erinran, att tjänstgöringen för förste och andre bataljonsläkare vore alldeles enahanda, hemställt, att Kongl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i syfte att, jemte det antalet förste och andre bataljonsläkarebeställningar bibehölles oförändradt, andre bataljonsläkare måtte, utan afseende på placering vid regementen och corpser, få i tur, enligt tjänstår som ordinarie bataljonsläkare, uppflyttas till förste bataljonsläkares grad och lön.

Då dagaflöningen vore något större för förste än för andre bataljonsläkare, skulle visserligen, på sätt medicinalstyrelsen erinrat, såsom följd af den föreslagna bestämmelsen något ökade utgifter uppkomma i det fall, att större delen af vid värfvade regementen anstälde bataljonsläkare komme att aflönas såsom förste bataljonsläkare. Efter medicinalstyrelsens åsigt talade emellertid all sannolikhet för, att denna skilnad i utgifter blefve så obetydlig, att den ej syntes medicinalstyrelsen böra utgöra hinder för genomförandet af den föreslagna, från många synpunkter önskvärda förändringen.

Öfver medicinalstyrelsens ifrågavarande framställning hade arméförvaltningen å civila departementet afgifvit utlåtande och dervid förklarar, att efter dess åsigt den ökning i aflöningskostnad, som af den nu föreslagna åtgärdens genomförande skulle uppkomma, kunde med sannolikhet antagas blifva ingen. Att sådant blefve förhållandet med aflöningsens hufvudpost, den *fasta lönen*, vore, yttrade förvaltningen, uppenbart, enär förökningen af förste bataljonsläkare vid *ett* truppförband motsvarades af lika minskning vid något annat. Hvad vidare anginge *dagaflöningen*, uppstode, fortsätter förvaltningen, samma förhållande i fråga om de talrikaste truppförbanden, nemligen indelta arméns och den med dessa i aflöningsförhållande likställda Vermlands fältjägarecorps. Deremot kunde det tänkas, att vid de värfvade garnisonerade truppförbanden komme att någon gång yppas behof af ökade tillgångar för dagaflöningens bestridande. Å dessas stater funnes nu anvisad aflöning å 12 förste och 11 andre bataljonsläkare. I den mån denna proportion skulle vid något tillfälle förändras, uppstode för hvarje enhet, hvarmed den förstnämnda siffran ökades, en ökning i dagaflöningskostnader af 365 kronor, hvarifrån dock borde dragas en vid sådant för-

hållande vid indelta armén genom motsvarande minskning derstädes af förste bataljonsläkareantalet uppkommande besparing af 60 kronor, således i verkligheten en ökning i utgift af 305 kronor. Häremot svarade emellertid å andra sidan en lika stor minskning, i den mån andra bataljonsläkarnes antal vid dessa truppförband växte på bekostnad af förste bataljonsläkarnes. I längden komme alltså, enligt förvaltningens åsigt, detta förhållande att utjemnas, och det syntes förvaltningen därför rimligt, att de allmänna besparingarne finge bestrida den tillfälliga ökningen, liksom de finge draga fördel af den lika tillfälliga minskningen. I det svårligen tänkbara fallet att alla 11 ifrågavarande andre bataljonsläkareplatserna blefvo besatta med förste bataljonsläkare, skulle kostnadsökningen uppgå till 3,355 kronor, och i den lika otänkbara händelse att alla 23 bataljonsläkarne vid de garnisonerade truppförbanden vore andre bataljonsläkare, besparingen utgöra kronor 3,660. Någon betänklighet mot att låta allmänna besparingarne öfvertaga den tillfälliga regleringen af denna dagaföningsfråga syntes alltså förvaltningen näppeligen kunna förefinnas.

Den obetydliga utgift af några få kronor, hvilken vidare, i den händelse andre bataljonsläkaren vid Gotlands nationalbeväring ryckte upp till förste bataljonsläkare, komme att drabba vederbörande vapenöfningsanslag, hvarifrån denna bataljonsläkares dagafönning bestredes, och hvilken ökning skulle mer än uppvägas af en besparing på annat håll, syntes ej heller förvaltningen kunna på detta ärendes utgång utöfva något inflytande.

Hvad slutligen anginge frågan om *inqvarteringens* möjliga ökning, hade förvaltningen upplyst, att när man härvid afräknade de bataljonsläkare, hvilkas inqvartering bekostades af Stockholms stad samt de, hvilka, såsom förlagda å fästningarne, skulle åtnjuta inqvartering in natura, maximum af den ökade utgift, som vid förslaget antagande kunde i detta afseende uppkomma, icke kunde stiga högre än till mellan 300 och 400 kronor, och inqvarteringsanslaget lika väl, som allmänna besparingarna, kunde på den föreslagna anordningen göra vinst som förlust, funne förvaltningen någon betänklighet mot bifall till medicinalstyrelsens förslag icke heller kunna af hänsyn till nämnda anslag hemtas.

Under förutsättning att Kongl. Maj:t sålunda funne skäl gilla den af medicinalstyrelsen föreslagna förändringen i sättet för tillsättning af arméns förste bataljonsläkare, hade förvaltningen hemställt, att Kongl. Maj:t måtte göra förevarande framställning till Riksdagen.

Denna sålunda af medicinalstyrelsen ifrågasatta förändring i fråga om sättet för 2:dre bataljonsläkares uppflyttning till 1:ste bataljons-

läkare ansåge departementschefen i och för sig synnerligen lämplig, då såsom följd deraf den ofta öfverklagade ojemnheten i 2:dre bataljonsläkares befordran borde, utan någon nämnvärd kostnad för statsverket, för framtiden kunna undvikas. Emellertid ansåge han sig icke böra förorda, att uppflyttningen, på sätt medicinalstyrelsen syntes förutsätta, i alla händelser gjordes beroende af tur, utan borde, derest förslaget bifölles, Kongl. Maj:ts fortfarande förbehålla sig att, efter yttrande af medicinalstyrelsen, i hvarje särskildt fall afgöra, om den till uppflyttning i tur varande 2:dre bataljonsläkaren också kunde anses böra dertill ifrågakomma. På formuleringen af den framställning till Riksdagen, om hvilken arméförvaltningen gjort hemställa och som skulle afse endast att möjliggöra en uppflyttning efter tjänsteålder från 2:dre till 1:ste bataljonsläkarebeställning, inverkade dock denna uppfattning icke; departementschefen hade därför tillstyrkt bifall till hvad arméförvaltningen föreslagit, under anhållan att, derest jemväl Riksdagen skulle gilla förslaget i fråga, få till ämnet återkomma i sammanhang med redogörelsen för de åtgärder, som med anledning af Riksdagens beslut kunde finnas erforderliga.

Då utskottet befarar, att genom bifall till förevarande framställning andra missförhållanden möjligen skola uppstå i stället för dem, som derigenom äro afsedda att afhjelpas, och en ändring i nu gällande bestämmelser för kompetens till militärläkarebeställningar synes utskottet snarare leda till den rättvisare befordran för 2:dre bataljonsläkarne, som ansetts önskvärd, får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

Extra anslag.

Tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.

11:o. Under tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med erinran att 1887—1891 årens Riksdagar för ändamålet beviljat samma belopp, hemställer utskottet,

Bih. till Riksd. Prot. 1892. 4 Saml. 1 Afd. 3 Häft.

4

*Angående
anslag för
tillämpning
af nya värn-
pligtslagens
föreskrifter.*

[22.]

att för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. må på extra stat för år 1893 anvisas ett belopp af 77,500 kronor.

Artilleribehof.

Angående
anslag till
mobiliserings-
ammunition
till eldhand-
vapen.
[23.]

12:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *anskaffning af mobiliseringsammunition till de nya gevären* på extra stat för år 1893 bevilja 800,000 kronor.

Såsom statsrådsprotokollet upplyser å sid. 44, hade generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet i skrifvelse den 10 november 1891 fäst Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derpå, att i sammanhang med framställning till Riksdagen angående ökning af arméförvaltningens å artilleridepartementet andel i anslaget för försvarsverket till lands i allmänhet, med hvilken anslagsdel kostnaderna för den årliga förbrukningen af ammunition till eldhandvapen bestriddes, förslag till Riksdagen jemväl måtte aflåtas om vidtagande af erforderliga åtgärder för anskaffande inom möjligast korta tid af det för mobilisering behöfliga förrådet af ammunition till de nya gevären.

På sätt generalfälttygmästaren upplyst, utgjorde de uppgifter, som blifvit af artilleridepartementet infortrade från arméns regementen och corpser, den kvantitet ammunition till 1867 års gevär, som vid mobilisering af hela armén genast erfordrades, med inräknande af öfningsammunition till linie- och depôttrupper, i rundt tal 22,000,000 patroner.

Vid beräkningen af denna siffra hade man emellertid, yttrade generalfälttygmästaren, tagit till utgångspunkt den nu bestämda personliga ammunitionsutrustningen för infanteristen, hvilken endast utgjorde 80 patroner.

Samtidigt med antagandet af gevär med liten kaliber hade deremot, fortsatte generalfälttygmästaren, i de flesta stater infanteristens personliga ammunitionsutrustning betydligt ökats. I Tyskland utgjorde densamma nu 150, i Österrike 140 patroner, och i Frankrike vore man betänkt på en ökning till ungefär samma antal.

Hvad Sverige anginge, hade den genom kongl. brefvet den 12 oktober 1888 tillsatta komité för utarbetande af förslag till fältförvaltnings- och etappreglementen i sitt under maj månad 1891 till Kongl. Maj:t aflemnade förslag till fältutrustningsplaner beräknat den personliga ammunitionsutrustningen vid beväpning med 1867—89 års gevär

till 100 patroner, och skulle, med denna siffra till utgångspunkt, den i det föregående omnämnda totalsumman 22,000,000 komma att höjas till i rundt tal 24,000,000.

I denna siffra inginge emellertid endast den ammunition, som bures af soldaten eller medfördes i bataljonernas ammunitionsvagnar och i ammunitionskolonnerna äfvensom den, som beräknades blifva förbrukad under de i mobiliseringsinstruktionen föreskrifna skjutöfningarna. Derutöfver måste dock i förråden äfven finnas ammunition till ersättande af förbrukningen vid armén, och enligt generalfältygmästarens åsigt kunde för detta ändamål en ammunitions mängd, uppgående till 50 procent af den till armén utlemnade, icke anses för stor.

Hela behovet af mobiliseringsammunition till 1867—89 års gevär syntes därför generalfältygmästaren icke böra beräknas till mindre än 36,000,000 patroner, till hvilkas anskaffande efter ett pris af 11 öre per patron skulle erfordras ett belopp af i rundt tal 4,000,000 kronor.

Beträffande den tid, inom hvilken anskaffandet af denna mobiliseringsammunition borde vara afslutat, ansåge generalfältygmästaren, med hänsyn till den kritiska belägenhet, i hvilken en stat utan nöjaktig tillgång på ammunition till sin armé städse befunne sig, densamma icke böra utsträckas längre än till sammanlagdt 4 år. Denna tid motsvarade äfven ungefärligen ammunitionsfabrikens årliga produktionsförmåga, enär denna kunde uppbringas till 15,000,000 skarpa patroner, af hvilket antal, på sätt förut vore nämndt, 3,700,000 antoges årligen förbrukas vid öfningarna.

På grund häraf hade generalfältygmästaren hemställt, att Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen äska ett extra anslag för år 1893 till anskaffning af mobiliseringsammunition till 1867—89 års gevär af 1,000,000 kronor.

Då det behof, generalfältygmästaren med förevarande framställning önskade tillgodose, vore en nödvändig följd af den utaf Riksdagen medgifna förändringen utaf arméns nuvarande gevär till vapen af liten kaliber och det icke kunde förnekas, att, på sätt generalfältygmästaren yttrat, ett skyndsamt anskaffande af ifrågavarande ammunition vore en angelägenhet af yttersta vikt, kunde, enligt hvad departementschefen anfört, någon erinran mot framställningen i och för sig så mycket mindre göras som, enligt inom landtförsvarsdepartementet verkstald utredning, den af generalfältygmästaren angifna, för en möjlig mobilisering erforderliga ammunitionsquantitet ingalunda kunde anses för högt beräknad. Hänsynen till andra landtförsvarets behof, som jemväl måste

fyllas, nödgade emellertid departementschefen att i det af generalfälttygmästaren för ändamålet ifrågasatta belopp yrka någon nedsättning.

På grund af hvad sålunda blifvit upplyst, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till anskaffning af mobiliseringsammunition till de nya gevären, på extra stat för år 1893 anvisa ett belopp af 800,000 kronor.

Angående
anslag till
fästnings-
artilleri-
materiel.
[24.]

13:o. Till *anskaffande af fästningsartillerimateriel* har Kongl. Maj:t på extra stat för år 1893 äskat ett belopp af 100,000 kronor. Enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas hade i ofvannämnda skrifvelse af den 10 sistlidne november generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet erinrat, att han i memorial af den 22 maj 1891, angående utarbetandet af nya bestyckningsplaner för befästningarne i Stockholms skärgård samt Karlsborgs fästning, framhållit den nuvarande pansarbrytande bestyckningens å Oskar-Fredriksborg otillfredsställande beskaffenhet, såsom icke egande nog kraft mot nutidens pansar. För ett verksamt försvar af farleden till Stockholm erfordrades, att å fästet Oskar-Fredriksborg uppsattes fullkraftiga pansarbrytande pjäser, deraf 3 stycken å öfre verket samt 2 å 3 stycken på platser i det nedre kasematterade, hvarifrån portéerna vore störst. Kostnaden för en dylik pjäs af stål med kaliber af 24 cm. och en längd af 35 kaliber i själf-sänkande lavett med erforderlig utredning och ammunition, bestående af 50 stycken pansarbrytande granater och 100 stycken granater med dertill hörande laddningar, uppginge till 227,234 kronor, hvartill komme transport- och uppsättningskostnad, beräknad till 5,000 kronor. Med anledning häraf och då en af de för det öfre verket erforderliga pjäserna kunde anskaffas af de medel, som af senaste Riksdag blifvit för år 1892 anvisade till fortsatt bestyckning af Vaxholm och Oskar-Fredriksborg, hade generalfälttygmästaren, som, med hänsyn till de betydliga belopp han ansett sig böra begära för anskaffning af mobiliseringsammunition till eldhandvapen, funnit beviljandet af nödiga medel för fortsatt bestyckning af Karlsborgs fästning för år 1893 icke kunna ifrågasättas, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes, för anskaffande af 2 stycken pansarbrytande pjäser, afsedda för Oskar-Fredriksborg, hos Riksdagen äska ett extra anslag för 1893 af 464,468 kronor.

Att behof förefunnes af starkare pansarbrytande kanoner å Oskar-Fredriksborg än de för närvarande derstädes uppställda, kunde, enligt departementschefens mening, icke bestridas. Frågan om denna fästnings bestyckning hade emellertid, i sammanhang med några andra frågor af

liknande beskaffenhet, hänskjutits till en särskild för ändamålet tillsatt komité; och då denna först helt nyligen till Kongl. Maj:t ingifvit betänkande i ämnet, och yttrande deröfver från vederbörande embetsverk ännu ej hunnit inhemtas, hvarförutom utredning ej heller vunnits beträffande kostnaderna för de fortifikatoriska anordningar, hvilka i sammanhang med den ifrågasatta nya bestyckningens uppställande blefve af nöden, ansåge departementschefen ej lämpligt att redan nu vidtaga åtgärder för den af generalfälttygmästaren omförmälda materiels anskaffning.

Departementschefen kunde alltså ej instämma med generalfälttygmästaren beträffande beloppet af det för fästningsartillerimateriels anskaffande erforderliga anslag, men hemstälde, då enligt den utredning, som sistlidet år lemnades, ännu högst betydliga belopp erfordrades för att fylla det enligt äldre uträkningar erforderliga behovet af dylik materiel, att Kongl. Maj:t måtte för anskaffande deraf äska beviljandet af förnämnda belopp af 100,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, för anskaffande af fästningsartillerimateriel, på extra stat för år 1893 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

14:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda förslag hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till förändring af arméns nuvarande gevär till vapen af liten kaliber, af det för ändamålet beviljade anslaget på extra stat för år 1893 anvisa återstående 568,000 kronor.

Angående
anslag till
förändring
af arméns
gevär.
[25.]

15:o. Till anskaffande af infanteriammunitionsvagnar har Kongl. Maj:t för år 1893 äskat ett extra anslag af 20,000 kronor.

Enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 48) erinras, hade för fortsatt förändring af äldre infanteriammunitionsvagnar för ammunitionskolonerna och dessas förseende med rid- och anspannspersedlar m. m. äfvensom till anskaffning af de för stridsträngen vid infanteriet och kalleriet afsedda nya tvåspända infanteriammunitionsvagnarne med tillhörande utredning hittills beviljats 170,000 kronor af de 239,112 kronor, som beräknats vara för denna anskaffning erforderliga. Ett belopp af

Angående
anslag till
infanteri-
ammunitions-
vagnar.
[26.]

69,112 kronor återstode alltså ännu för att krigsstyrelsen måtte sättas i tillfälle att bringa denna del af arméns materiel i fullständigt skick. Utskottet hemställer,

att, i likhet med hvad under de fyra sista åren egt rum, till anskaffande af infanteriammunitionsvagnar ett extra anslag af 20,000 kronor må för år 1893 anvisas.

Angående
anslag till
byggnader å
Karlsborg.
[27.]

16:o. Sedan 1891 års Riksdag för uppförande af en laboratoriebyggnad och ett förrådsskjul å Karlsborg beviljat 140,110 kronor och deraf på extra stat för år 1892 för båda byggnadsföretagen anvisat tillhoppa 46,000 kronor, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af det återstående beloppet, 94,110 kronor, för ifrågavarande byggnaders uppförande på extra stat för år 1893 anvisa ytterligare 46,074 kronor. Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till byggnader å Karlsborg å extra stat för år 1893 anvisa 46,074 kronor.

Fortifikationsbehof.

Angående
anslag till
Karlsborgs
fästning.
[28.]

17:o. Kongl. Maj:t har för *fortsättande af befästningsarbetena vid Karlsborgs hufvudfästning och på Vaberget äfvensom till anskaffning af pansarlavetter till de för befästningarna å sistnämnda plats erforderliga kanoner* på extra stat för år 1893 äskat 200,000 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 49) inhemtas, hade i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 14 november 1891 nuvarande chefen för fortifikationen, hvilken i likhet med sin företrädare vore af den åsigt, att arbetena å denna landets hufvudfästning måste bedrifvas med större kraft, än de senare åren varit fallet, och att af sådan anledning årsanslagen därför måste ökas, i nämnda afseende erinrat dels om de militära vådorna, som vid krig skulle blifva en följd deraf, att armén ännu icke egde en enda punkt i landets inre till stöd för dess försvar mot en möjligen inträngande fiende, och dels om den ur ekonomisk synpunkt stora misshushållning, som vore förenad med undanskjutandet af fästningens fullbordande.

Efter att hafva redogjort för det viktigaste af Karlsborgs byggnadshistoria, till hvilken redogörelse utskottet får hänvisa (sid. 49—52),

hade chefen för fortifikationen, hvad anginge frågan om det lägsta årliga anslagsbehof för Karlsborgs fästningsbyggnad, som vore erforderligt för att på en gång tillgodose fordringarne på en någorlunda ekonomisk arbetsdrift och en skälig årlig arbetsprodukt, erinrat, att detta behof af hans företrädare beräknats till 250,000 å 300,000 kronor, och det på en tid, då arbetena påginge ensamt på hufvudfästningen. Som arbeten numera bedrefves äfven å Vaberget, måste sistnämnda summa, enligt chefens för fortifikationen åsigt, så mycket snarare anses vara ett minimum för årsanslagen till fästningen.

Man måste ihågkomma, yttrade han, att under senare åren arbetena vid hufvudfästningen väsentligen koncentrerats på det stora krutmagasinet framför midteltornet med dettas täckvall, att kostnaden för dessa genom kongl. bref af den 23 mars 1888 anbefalda arbeten beräknats till 470,000 kronor, hvaraf under åren 1888—91 anvisats endast vid pass 300,000 kronor, så att från och med innevarande år *ensamt* för denna byggnad skulle återstå 170,000 kronor, samt slutligen att dessutom, jemte andra, följande synnerligen viktiga arbeten ännu återstode, nemligen: anskaffning af jernportar samt anordnande af stormhinder å sjöfronterna; anordnandet af slutvärnsesplanaden med täck- och tvärvallar, samt ytterligare erforderliga anordningar för uppställande af bestyckningen jemte de för densamma nödvändiga ammunitionsmagasin, hvilka arbeten äfven med betydligt ökade årsanslag skulle fordra flera år för sitt fullbordande.

Hvad slutligen anginge de nyligen påbörjade befästningarna å Vaberget, hade, yttrade chefen för fortifikationen, under åren 1889—91 därför användts 160,000 kronor. Då det under arbete varande södra fortet vore beräknadt kosta 498,000 kronor, återstode vid innevarande års ingång sprängnings- och murningsarbeten för ytterligare 338,000 kronor oberäknadt kostnaderna för de för kanonernas skyddande erforderliga bepansringarna jemte anordningar för elektrisk belysning, väganläggning m. m. Med en så ringa årlig anslagssumma som omkring 50,000 kronor, skulle det alltså dröja ännu minst 7 år, innan detta fäste blefve färdigt, utan att likväl vid nämnda 7 års slut ännu en enda bepansring funnes till skydd för kanonerna. Denna summa borde därför, efter chefens för fortifikationen åsigt, åtminstone fördubblas och bepansringarnas anskaffning påbörjas.

Enligt den af Kongl. Maj:t fastställda planen vore vidare fästet afsedt för 4 gröfre och 8 mindre pansarskyddade pjeser, och kunde, enligt hvad chefen för fortifikationen anmält, till sistnämnda 8 pjesers anskaffande medel beredas. Vid sådant förhållande, och då fästet vid

1893 års slut borde kunna vara, om ock långt ifrån färdigt, likväl i skick att mottaga en del af denna bestyckning, hade chefen för fortifikationen ansett så mycket lämpligare att icke dröja med anskaffningen af de för snabbeldspjeserna afsedda höj- och sänkbara pansartorn, som dessa torn på samma gång utgjorde pjesernas lavettage, och pjeserna således i alla händelser icke skulle kunna komma till användning å denna punkt, derest omförmälda torn icke vore anskaffade.

Hvad kostnaden härför anginge, hade chefen för fortifikationen anmält, att, enligt inhemtade upplysningar från åtskilliga etablissemang för tillverkning af pansarmateriel, densamma stälde sig väsentligt billigare, om beställningen omfattade ett större antal pansarlavetter på en gång, hvarför det, efter hans förmenande, vore med klok hushållning öfverensstämmande, om medel kunde beredas för samtidig anskaffning af samtliga nu ifrågakvarande 8 pansarlavetter; men då arbetena å fortet icke kunde beräknas redan år 1893 vara så långt framskridna, att samtliga dessa pjeser då kunde uppställas, och vidare medel äfven måste afses för sjelfva arbetenas raskare bedrifvande, hvartill komme, att utsigten till fortsatt beställning å pansarmateriel för ett kommande år möjligen kunde föranleda en blifvande leverantör att vid en första, ehuru mindre omfattande beställning icke ställa anspråken allt för högt, hade chefen för fortifikationen förklarad sig dock på dessa skäl anse lämpligt, att anspråken på anskaffning af pansarlavetter för snabbeldskanoner inskränktes till att afse endast 3 stycken för år 1893; och skulle, enligt de prisuppgifter, som han på frågans närvarande ståndpunkt varit i tillfälle att från åtskilliga håll inhemta, kostnaden för dessa 3 pansarlavetter uppgå till omkring 50,000 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hade chefen för fortifikationen hemställt, att Kongl. Maj:t måtte begära för år 1893, till fullföljande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning och Vaberget samt till påbörjande af anskaffning utaf pansarlavetter för snabbeldskanoner, ett sammanlagdt belopp af 350,000 kronor.

Departementschefen, som då frågan om årsanslag till Karlsborgs fästningsbyggnad inför Kongl. Maj:t föredragits, städse betonad angelägenheten deraf, att de för detta ändamål afsedda belopp icke blefve allt för obetydliga, skulle alltså, enligt hvad han till statsrådsprotokollet yttrat, äfven nu varit beredd att understödja chefens för fortifikationen ifrågakvarande förslag, derest statsverkets tillgångar och hänsynen till öfriga för landtförsvaret lika nödvändiga anslagsbehof medgäfvade, att till nämnda fästningsbyggnad anvisa så stort belopp, som af chefen för fortifikationen ifrågasatts. Då emellertid detta icke vore fallet, måste

någon inskränkning deri ega rum, hvarför departementschefen hemställt, att Kongl. Maj:t, för fortsättande af befästningsarbetena vid Karlsborgs hufvudfästning och på Vaberget äfvensom till anskaffning af pansarlavetter till de för befästningarne å sistnämnda plats erforderliga kanoner, måtte af Riksdagen äska ett extra anslag för år 1893 af 200,000 kronor.

Då, såsom af statsrådsprotokollet framgår, i det nu äskade anslaget å 200,000 kronor innefattas det belopp å 50,000 kronor, som afsetts för anskaffning af tre pansarlavetter till de för befästningarne å Vaberget erforderliga kanoner, men enligt utskottets förmenande det icke torde vara af oafvisligt behof påkalladt att redan under år 1893, innan befästningsarbetena å Vaberget fullbordats, anskaffa för dess bestyckning afsedda lavetter, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till fortsättande af befästningsarbetena vid Karlsborgs hufvudfästning och å Vaberget, på extra stat för år 1893 anvisa ett belopp af 150,000 kronor.

18:o. Af den till 132,200 kronor beräknade kostnaden för anskaffning af materiel till ingenjörtruppernas fältutredning har Riksdagen hvartdera af åren 1889, 1890 och 1891 beviljat 40,000 kronor, hvadan en anskaffning till belopp af 12,200 kronor ännu återstår. Under tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hemställer utskottet,

Angående
anslag till
fältingenjör-
materiel.
[29.]

att till *anskaffning och komplettering af fältingenjörmateriel* ett extra anslag af 12,200 kronor må för år 1893 anvisas.

19:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *expropriation af mark och öfriga för uppförande af ett permanent fäste i trakten af Tingstäde å Gotland nödiga förberedande arbeten* på extra stat för år 1893 bevilja ett belopp af 100,000 kronor.

Angående
anslag till
befästningar
å Gotland.
[30.]

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen till en början erinrat, att i händelse af krigsutbrott utgjorde ön Gotland onekligen en af Sveriges mest hotade punkter. Belägen midt i Östersjön och på mer än 8 mils afstånd från fastlandet, kunde ön lätt utsättas för en öfverrumpling, innan undsättning från detsamma hunne anlända, och en fiendes landstigning kunde icke heller hindras af flottan, hvilken möjligen måste skydda andra ännu viktigare delar

af riket och som dessutom, i händelse angriparen vore en stormagt, ej kunde förfoga öfver en för ändamålet tillräcklig styrka. Då vidare försvarskrafterna vid ett krig måste fördelas efter landskapens betydelse för försvaret af landet i dess helhet, men skyddandet af Gotland ur denna synpunkt icke kunde tillmätas någon synnerligen stor vikt, insåges lätt, att en förläggning dit af trupper från fastlandet så mycket mindre kunde vid ett möjligt krigsutbrott ifrågasättas som, oafsedt att en dylik åtgärd svårligen kunde medhinnas, våra försvarskrafters ringhet dessutom knappt medgäfvade en nöjaktig gruppering deraf å fastlandets viktiga punkter, än mindre tilläte detacheringar derifrån. Å andra sidan måste Gotland, såsom en del af Sverige och i främsta rummet hotadt af en angripare, från moderlandet erhålla allt det skydd, som, utan att rikets försvar i dess helhet sattes på spel, vore möjligt att åstadkomma. Men dertill hörde i främsta rummet att å ön anlades en lämplig befästning, afsedd att under ett eventuellt krig på en gång utgöra en skyddad förrådsort samt en utgångs- och replipunkt för de gotländska försvarskrafterna vid deras rörelser. Endast under skyddet deraf skulle det för öns, på grund af sakens natur, svaga härafdelningar blifva möjligt att med hopp om framgång upptaga striden med en inbrytande fiende; och, äfven om den nödgades i dess våld lemna de öfriga delarne af ön, skulle den alltid någon tid kunna hålla sig i den befästade ställningen och sålunda åt moderlandet bevara denna, till dess antingen undsättning anlände eller striderna på fastlandet, som i sista hand måste blifva bestämmande jemväl för Gotlands öde, hunnit kämpas till slut. Dessutom måste icke förglömmas, att, äfven om man icke närmast fäste sig vid den ytterliga eventualiteten af ett direkt mot landet rigtadt krig, utan endast hade för ögonen de åtgärder, som en neutralitetsförklaring gjorde af nöden, förefintligheten på Gotland af en befästad ställning vore af yttersta vikt. På sätt departementschefen i sitt anförande till statsrådsprotokollet vid föredragning af frågan om statsregleringen för innevarande år särskildt betonade, innebure nemligen en dylik förklaring städse förpligtelsen att med vapenmagt skydda landet mot den af de krigförande magterna, som kunde vilja för sin krigföring tillgodogöra sig dess hjälpkällor, och de förberedande försvarsanordningar, som en neutralitetsförklaring kräfde, måste sålunda i grunden blifva desamma som de, hvilka nödvändiggjordes af ett verkligt krig.

Ledd af en dylik uppfattning om betydelsen för Gotlands försvar af en befästad försvarspunkt, hade departementschefen, som ansett den ifrågasatta befästningen ej böra läggas vid kusten, på det fienden icke

måtte komma i tillfälle att samtidigt tillgodogöra sig sin sannolika öfverlägsenhet så väl till sjös som till lands, uppdragit åt chefen för fortifikationen att till Kongl. Maj:t inkomma med skizzritningar och approximativa kostnadsuppgifter för en befästning i det inre af Gotland; och har nämnda uppdrag af honom fullgjorts uti skrifvelse till Kongl. Maj:t den 30 sistlidne november.

Såsom statsrådsprotokollet upplyser å sid. 57, hade chefen för fortifikationen dervid gifvit till kända, att, enligt de undersökningar, som vid så väl flera föregående som 1891 års fälttjenstöfningar med fortifikationens officerare verkstälts, och hvilkas resultat jemväl bekräftats af chefen för generalstaben vid de besök, som han tillsammans med chefen för fortifikationen gjort å ön, den enda försvarsställning uti det inre af Gotland, som lämpade sig för ifrågavarande ändamål, vore trakten kring Tingstäde.

På sätt chefen för fortifikationen yttrat, beherskade denna ställning en vigtig vägknut, den enda inom hela norra delen af Gotland, och begränsades å tvenne sidor af ganska vidsträckta terränghinder, Tingstäde träsk och Martebo myr, af hvilka dock den senare snart komme att torrläggas. Till följd af dessa hinder och terrängförhållandena i öfrigt vore ett kringgående af ställningen förenadt med ganska mycken tidsutdrägt, och bristen på jernvägsförbindelse med öns hufvudort Visby skulle, enligt hvad chefen för fortifikationen anmält, komma att afhjelpas, derest en tilltänkt jernvägsanläggning från denna stad öfver Tingstäde framdeles komme till stånd.

Beträffande den redogörelse för den närmare anordningen och beskaffenheten af de ifrågasatta befästningarna, hvilka enligt chefens för fortifikationen åsigt borde utgöras af tre permanenta fort och två halfpermanenta skansar, äfvensom de för deras uppförande erforderliga kostnader, hvilka bemälde chef ansåge, så vidt ännu kunde utrönas, komma att belöpa sig till 2,450,000 kronor, oberäknadt utgifter för barackbyggnader och bestyckning, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 58--59.

Chefen för fortifikationen, som ännu ej hunnit uppgöra fullständiga ritningar och kostnadsförslag till dessa befästningar, hade emellertid af sådan anledning hemställt, att, derest Kongl. Maj:t skulle pröfva denna nu ifrågavarande befästnings anläggning vara af den vigt, att anslag dertill af instundande Riksdag funnes böra äskas, framställningen om anslag för närvarande måtte inskränkas till det belopp, som för expropriation af mark och förberedande åtgärder till en början erfordrades,

och hvilket, efter chefens för fortifikationen åsigt, icke borde komma att öfverstå ett belopp af 100,000 kronor.

Hvad chefen för fortifikationen sålunda yttrat beträffande valet af plats för den tilltänkta befästningens anläggande hade departementschefen, som i ämnet rådgjort jemväl med chefen för generalstaben, gillat. Deremot ansåge departementschefen, att chefen för fortifikationen något underskattat ställningens af naturen skyddade läge, då han påyrkat, att fortena i så väl sydvest som sydost måtte göras permanenta. För sin del funne han anordnandet af *ett* permanent verk å åsen vid Tingstäde på den plats, som af chefen för fortifikationen betecknats med n:o 1, skola i och för sig åt ställningen gifva den styrka, att de öfriga verken kunde beräknas blifva af mindre dyrbar beskaffenhet och sålunda komma till utförande dels efter hand under de årliga vapenöfningarne och dels vid krigsberedelse. Den kostnad, som nu närmast vore i fråga, kunde alltså efter departementschefens åsigt begränsas till det belopp, 800,000 kronor, som för sjelfva Tingstädefästet beräknades åtgå, jemte nödiga utgifter för expropriationen af den därför erforderliga mark och för fästets blifvande bestyckning.

Utan att nu ingå i pröfning, huruvida med uppförande af permanenta befästningar å Gotland det dermed afsedda ändamål i verkligheten skulle vinnas, har utskottet, då fullständiga ritningar och kostnadsförslag till befästningarna ännu ej hunnit uppgöras, funnit frågan erfordra ytterligare utredning.

Under dessa förhållanden hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Intendenturbehof.

Angående
anslag till
sjukvårdsmateriel.
[31.]

20:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *anskaffning af den för fältarméns trupper och staber samt sjukvårdskompanier erforderliga sjukvårdsmateriel* bevilja 93,666 kronor 25 öre och deraf för år 1893 anvisa hälften med i rundt tal 47,000 kronor.

Till den utredning angående berörda anslagsbehof, som statsrådsprotokollet innehåller å sid. 61—66, tillåter sig utskottet hänvisa.

Då genom denna utredning behofvet af ifrågavarande anskaffning synes utskottet ådagalagd, får utskottet, som emellertid anser, att

kostnaden därför utan olägenhet bör kunna nedbringas till jemut 90,000 kronor att fördelas på två år, hemställa,

att Riksdagen må, för anskaffning af den för fältarméns trupper och staber samt sjukvårdskompanier erforderliga sjukvårdsmateriel, bevilja 90,000 kronor och deraf på extra stat för år 1893 anvisa 45,000 kronor.

Diverse behof.

21:o. Till *reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän* har Kongl. Maj:t för år 1893 äskat ett extra anslag till lika belopp, som från och med år 1885 därför utgått, eller 9,000 kronor, med rättighet för Kongl. Maj:t att få under ett följande år använda hvad af anslaget kunde under året besparas; och hemställer utskottet,

Angående
reseunder-
stöd åt offi-
cerare m. fl.
[32.]

att Riksdagen må till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän på extra stat för år 1893 anvisa ett anslag af 9,000 kronor, med rättighet för Kongl. Maj:t att få under ett följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas.

22:o. Till *fortsättande af generalstabens topografiska arbeten* har Kongl. Maj:t för år 1893 äskat ett extra anslag af 90,000 kronor.

Då 1890 och 1891 årens Riksdagar för ändamålet anvisat 75,000 kronor, får utskottet, som icke funnit skäl att frångå sin vid dessa riksdagar uttalade åsigt om lämpligheten af att till ifrågavarande ändamål anvisas 75,000 kronor årligen, hemställa,

Angående
anslag till de
topografiska
arbetena.
[33.]

att till fortsättande af generalstabens topografiska arbeten ett belopp af 75,000 kronor må på extra stat för år 1893 anvisas.

23:o. Till *skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande* har Kongl. Maj:t för år 1893 äskat ett extra anslag af 60,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande ett extra anslag af 60,000 kronor må för år 1893 anvisas.

Angående
anslag till
skarpskytte-
väsendets
befrämjande
m. m.
[34.]

Angående
anslag till er-
sättning för
försträck-
ning.
[35]

24:o. Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till gäldande af utaf arméförvaltningen och statskontoret utgifna förskott å extra stat för år 1893 anvisa 26,426 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas å sid. 68 hade hos Kongl. Maj:t till ersättande anmälts dels af arméförvaltningen å civila departementet uti skrifvelse den 17 november 1891 ett belopp af 19,958 kronor 15 öre, som förvaltningen, jemlikt kongl. brefven den 14 november 1890 och den 1 maj 1891, förskjutit för den genom förstnämnda kongl. bref förordnade härordningskomité samt för tryckning af dess betänkande m. m., och dels af statskontoret i skrifvelse den 28 sistlidne november ett belopp af 6,467 kronor 45 öre, som jemlikt bestämmelserna i kongl. brefvet den 12 sistlidne juni vore af nöden för gäldande af kostnaden för den, enligt Riksdagens begäran, af särskildt dertill utsedd person utarbetade samling af gällande föreskrifter angående rustnings- och roteringsbesvärens effektiva utgörande vid indelta armén och hvilket belopp af statskontoret förskjutits; varande i fråga om sistnämnda förskott af statskontoret erinradt, att nämnda embetsverk, på grund af föreskriften i kongl. brefvet den 12 juni 1891, förskottsvis utbetalt dels till författaren af samlingen såsom arfvode 3,000 kronor och såsom godtgörelse för af honom bestridda utgifter för fullgörandet af hans uppdrag 137 kronor 45 öre och dels för tryckning af samlingen 5,330 kronor eller tillsammans 8,467 kronor 45 öre, äfvensom att, då till försäljning genom bokhandlares försorg utlemnats 1,200 exemplar, för hvilka, enligt den med bokhandlaren träffade öfverenskommelse, ett försäljningspris af 2,000 kronor kunde beräknas komma att till statsverket inflyta, ofvan angifna belopp 6,467 kronor 45 öre återstode till ersättande.

Utskottet hemställer,

att till gäldande af utaf arméförvaltningen och statskontoret utgifna förskott ett extra anslag af 26,426 kronor må för år 1893 anvisas.

Angående
ifrågasatt
anslag till
flyttande af
ett sjukhus.

25:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 122) har herr *Elis Nilson* föreslagit, att Riksdagen måtte för nästkommande år anvisa ett extra anslag af 20,000 kronor till *förflyttande af södra skånska infanteriregementets sjukhus* från Tvedörra till Refvinge mötesplats.

Under erinran, att motionären vid 1891 års Riksdag väckte en motion af liknande innehåll, får utskottet, beträffande den utredning motionären nu till stöd för sitt förslag åberopat, hänvisa till motionen med tillhörande bilagor.

Då, enligt hvad utskottet inhemtat, generalbefälhafvaren i 1:a militär-distriktet hos Kongl. Maj:t gjort framställning i ämnet, öfver hvilken framställning såväl arméförvaltningen som medicinalstyrelsen blifvit hörda, och berörda fråga således för närvarande ligger under Kongl. Maj:ts pröfning, får utskottet, som vidhåller sin vid senaste riksdag uttalade uppfattning, att frågor af förevarande beskaffenhet icke böra till Riksdagens pröfning förekomma, innan de erhållit den fullständiga utredning, som endast genom Kongl. Maj:ts föranstaltande kan åstadkommas, hemställa,

att herr Nilsons förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 april 1892.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid *punkt 3:o* (ang. höjning af anslaget till indelta arméns och Vermlands fältjägarecorps' vapenöfningar):

af herrar grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, *E. C. A. Piper*, *H. P. P. Tamm*, *F. Boström*, *R. G. von Hedenberg*, friherre *R. G. von Kræmer*, *C. Lundeberg*, *K. Bohnstedt*, *J. Kerfstedt*, *E. Fränckel* och *I. Wijk*, som yrkat, att Kongl. Maj:ts framställning i ämnet måtte af Riksdagen bifallas;

af herr *P. Andersson*, som yrkat, att med afslag å Kongl. Maj:ts framställning förenämnda anslag måtte med oförändradt belopp af 1,322,300 kronor i riksstaten uppföras;

vid *punkt 6:o* (ang. anslaget till inqvarteringskostnader):

af herrar grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, grefve *E. C. A. Piper*, *F. Boström*, *C. Lundeberg*, *K. Bohnstedt* och *E. Fränckel*, som ansett, att Kongl. Maj:ts framställning bort af utskottet oförändradt tillstyrkas;

vid *punkt 10:o* (ang. ändrad användning af de till bataljonsläkares aflöning anslagna medel):

af herr *I. Kerfstedt*, som yrkat bifall till Kongl. Maj:ts framställning i ämnet;

vid *punkten 12:o* (ang. anslag till mobiliseringsammunition till eldhandvapen):

af herr *O. Jonsson*;

vid *punkt 14:o* (ang. anslag till förändring af arméns gevä):

af herr *O. Jonsson*;

vid *punkt 17:o* (ang. anslag till Karlsborgs fästning):

af herrar grefve *G. Sparre*, *F. Boström*, *C. Lundeberg* och *K. Bohnstedt*, som ansett, att Kongl. Maj:ts förslag bort till alla delar af utskottet förordas;

vid *punkt 24:o* (ang. anslag till ersättning för försträckning):

af herr *P. Andersson*, som yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att Kongl. Maj:ts framställning i ämnet endast må på det sätt bifallas, att till gäldande af ett utaf statskontoret utgifvet förskott ett extra anslag af 6,467 kronor 45 öre för år 1893 anvisas.

Herrar *V. N. Ekenman*, *O. W. Odelberg*, *A. G. Svedelius* och *S. G. von Friesen* hafva begärt få antecknadt, att de inom utskottet icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling.

Likaledes skulle här antecknas, att herrar *C. E. Casparsson* och *H. P. P. Tamm* varit frånvarande, den förre under behandlingen af punkterna 10:o—25:o och den senare under behandlingen af punkterna 4:o—25:o af förestående utlåtande.

B i l a g o r.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1892 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	Departementschefen
50,250	—	—	—	—	—	50,250	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
248,555	—	—	—	—	—	248,555	—	Generalstaben
142,700	—	—	—	—	—	142,700	—	Arméförvaltningen
126,265	—	—	—	—	—	126,265	—	Generalitetsstaten
12,200	—	—	—	—	—	12,200	—	Artilleristaben
7,350	—	—	—	—	—	7,350	—	Öfverkommendantsexpeditionen i Stockholm
30,868	—	—	—	—	—	30,868	—	Kommandantsstaten
25,640	—	—	—	—	—	25,640	—	Krigshögskolan
79,689	—	—	—	—	—	79,689	—	Krigsskolan
81,487	—	—	—	—	—	81,487	—	Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg,
8,500	—	—	—	—	—	8,500	—	Militärläkares undervisning
2,000	—	—	—	—	—	2,000	—	Resestipendium för militärläkare
19,800	—	—	—	—	—	19,800	—	Pensioner och stipendier för fältläkarecorpsen
S:gt	852,304	—	—	—	—	852,304	—	
T:rpt	852,304	—	—	—	—	852,304	—	

Landtförsvars-

Litt. A.

riksstatens Fjerde hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
.....	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
samt kommandoexpeditionen	50,250	—	—	—	—	—	50,250	—
.....	248,555	—	—	—	—	—	248,555	—
.....	142,700	—	—	—	—	—	142,700	—
.....	126,265	—	—	—	—	—	126,265	—
.....	12,200	—	—	—	—	—	12,200	—
.....	7,350	—	—	—	—	—	7,350	—
.....	30,868	—	—	—	—	—	30,868	—
.....	25,640	—	—	—	—	—	25,640	—
.....	79,689	—	—	—	—	—	79,689	—
reservationsanslag	81,487	—	—	—	—	—	81,487	—
.....	8,500	—	—	—	—	—	8,500	—
.....	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
.....	19,800	—	—	—	—	—	19,800	—
S:gr	852,304	—	—	—	—	—	852,304	—
Tr:pt	852,304	—	—	—	—	—	852,304	—

1892 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
852,304	—	—	—	—	—	852,304	—	Indelta
7,100	—	817,000	—	693,400	—	1,517,500	—	Kavalleri- och infanteriregementena
4,208,812	—	—	—	—	—	4,208,812	—	Indelta arméns befälsafföning
1,330,000	—	—	—	—	—	1,330,000	—	Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, för- Roteringsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>
12,500	—	—	—	—	—	12,500	—	Ersättning för störtade eller skadade nummerhästar
6,000	—	—	—	—	—	6,000	—	För hämmande af smittosamma sjukdomar bland m. m., <i>förslagsanslag</i>
5,000	—	—	—	—	—	5,000	—	Indelta arméns och Vermlands fältjägarecorps' varande belopp
1,322,300	—	—	—	—	—	1,322,300	—	<i>Ökas med</i>
S:gr	6,891,712	—	817,000	—	693,400	—	8,402,112	—
								Värfvade
149,995	—	—	—	—	—	149,995	—	Lifgardet till häst
191,365	—	—	—	—	—	191,365	—	Kronprinsens husarregemente
169,016	—	—	—	—	—	169,016	—	Svea lifgarde
168,431	—	—	—	—	—	168,431	—	Andra lifgardet
141,182	—	—	—	—	—	141,182	—	Vermlands fältjägarecorps
1,113,656	—	—	—	—	—	1,113,656	—	Artilleriet, <i>reservationsanslag</i>
104,815	—	—	—	—	—	104,815	—	Vaxholms artillericorps, <i>reservationsanslag</i>
66,000	—	—	—	—	—	66,000	—	Marinregementet, <i>reservationsanslag</i>
284,176	—	—	—	—	—	284,176	—	Fortifikationen (derunder <i>reservationsanslag</i> 23,500
285,437	—	—	—	—	—	285,437	—	Trängen (derunder <i>reservationsanslag</i> 200,143
893,732	—	—	—	—	—	893,732	—	Värfvade garnisonstruppernas rekrytering och af- Remontering och skoning m. m. för värfvade ka- trängens hästar, <i>reservationsanslag</i>
143,792	—	—	—	—	—	143,792	—	Lega för hästar till artilleriets, fortifikationstrup- Fouragering af artilleriets, värfvade kavalleriets, <i>slagsanslag</i>
69,220	—	—	—	—	—	69,220	—	Mathållning för manskapet vid garnisonsregemen-
615,000	—	—	—	—	—	615,000	—	
1,132,000	—	—	—	—	—	1,132,000	—	
S:gr	5,527,817	—	—	—	—	5,527,817	—	
Trp:t	13,271,833	—	817,000	—	693,400	—	14,782,233	—

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
armén.	Tr:pt	852,304	—	—	—	—	—	852,304	—
.....		7,100	—	817,000	—	693,400	—	1,517,500	—
.....		4,208,812	—	—	—	—	—	4,208,812	—
<i>slagsanslag</i>		1,330,000	—	—	—	—	—	1,330,000	—
.....		12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
vid indelta kavalleriet, <i>förslagsanslag</i>		6,000	—	—	—	—	—	6,000	—
indelta kavalleriets nummerhästar å mötesplatserna		5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
vapenöfningar, <i>reservationsanslag</i> . Nu-		1,322,300: —	—	—	—	—	—	1,322,300	—
.....		77,700: —	—	—	—	—	—	77,700	—
	S:gr	1,400,000	—	—	—	—	—	1,400,000	—
		6,969,412	—	817,000	—	693,400	—	8,479,812	—
armén.									
.....		149,995	—	—	—	—	—	149,995	—
.....		191,365	—	—	—	—	—	191,365	—
.....		169,016	—	—	—	—	—	169,016	—
.....		168,431	—	—	—	—	—	168,431	—
.....		141,182	—	—	—	—	—	141,182	—
.....		1,113,656	—	—	—	—	—	1,113,656	—
.....		104,815	—	—	—	—	—	104,815	—
.....		66,000	—	—	—	—	—	66,000	—
kronor till praktiska öfningar)		284,176	—	—	—	—	—	284,176	—
kronor)		285,437	—	—	—	—	—	285,437	—
löning, <i>reservationsanslag</i>		893,732	—	—	—	—	—	893,732	—
valleriets, artilleriets, fortifikationstruppernas och		143,792	—	—	—	—	—	143,792	—
.....		69,220	—	—	—	—	—	69,220	—
pernas och trängens exercis		615,000	—	—	—	—	—	615,000	—
fortifikationstruppernas och trängens hästar, för-		1,132,000	—	—	—	—	—	1,132,000	—
.....		1,132,000	—	—	—	—	—	1,132,000	—
tena, <i>förslagsanslag</i>		5,527,817	—	—	—	—	—	5,527,817	—
	S:gr	5,527,817	—	—	—	—	—	5,527,817	—
	Tr:pt	13,349,533	—	817,000	—	693,400	—	14,859,933	—

1891 års riksstat anslår:										
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag.						Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.						
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	13.271,833			817,000		693,400		14,782,233		
	200,509			—		—		200,509		Gotlands nationalbeväring
	12,660			—		—		12,660		Hallands beväring
	31,420			—		—		31,420		Vesternorrlands beväring
	26,644			—		—		26,644		Aföning till stamtrupp vid Vesternorrlands ba-
	60,000			—		—		60,000		Aföning till stamtrupp vid Blekinge bataljon,
	1,472,000			—		—		1,472,000		Beväringmanskapets vapenöfningar, <i>förslagsanslag</i> .
				—		—				Ökas med
	285,000			—		—		285,000		Volontärskolor, <i>förslagsanslag</i>
S:gr	2,088,233			—		—		2,088,233		
	2,404,600			—		—		2,404,600		Mate-
				—		—				Försvarsverket till lands i allmänhet eller armé-
				—		—				varande belopp
				—		—				<i>Tillkommer:</i> för kostnader i anledning af för-
				—		—				öfningstid
				—		—				» anskaffande af förbruknings-
				—		—				väret m. m.
	436,583			—		—		436,583		Beklädnad och utredning m. m. för indelta infan-
	205,000			—		—		205,000		hästjägarecorps
	165,000			—		—		165,000		Anskaffande och underhåll af beklädnads-, bevä-
	113,000			—		—		113,000		persedlar vid det berustade kavalleriet, <i>reser-</i>
				—		—				Byggnader och sängkläder å mötesplatserna m. m.,
	21,450			—		—		21,450		Inqvarteringskostnader, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande
	50,000			—		—		50,000		Ökas med
	103,500			—		—		103,500		Till inqvarteringsordnande i Stockholm, <i>reser-</i>
				—		—				Salpeteruppköp, <i>förslagsanslag</i> Rubriken ändras
				—		—				»För uppköp af salpeter eller råmaterialier till
				—		—				Ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter
S:gr	3,499,133			—		—		3,499,133		
Tr:pt	18,859,199			817,000		693,400		20,369,599		

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
ringen.	Tr:pt	13,349,533	—	817,000	—	693,400	—	14,859,933	—
		200,509	—	—	—	—	—	200,509	—
		12,660	—	—	—	—	—	12,660	—
		31,420	—	—	—	—	—	31,420	—
taljon, <i>reservationsanslag</i>		26,644	—	—	—	—	—	26,644	—
<i>reservationsanslag</i>		60,000	—	—	—	—	—	60,000	—
Nuvarande belopp	1,472,000: —								
	72,000: —	1,544,000	—	—	—	—	—	1,544,000	—
		285,000	—	—	—	—	—	285,000	—
	S:gr	2,160,233	—	—	—	—	—	2,160,233	—
rielen.									
förvaltningens departement, <i>reservationsanslag</i>	Nu- längningen i beväringens	2,404,600: —							
	munition till det nya ge-	30,000: —							
	teriet, Vermlands fältjägarcorps och Jemtlands	100,000: —	130,000: —						
			2,534,600	—	—	—	—	2,534,600	—
			436,583	—	—	—	—	436,583	—
rings-, remtys- samt häst- och sadelmunderings-			205,000	—	—	—	—	205,000	—
<i>reservationsanslag</i>			165,000	—	—	—	—	165,000	—
belopp	113,000: —								
	10,000: —	123,000	—	—	—	—	—	123,000	—
<i>reservationsanslag</i>		21,450	—	—	—	—	—	21,450	—
till:			50,000	—	—	—	—	50,000	—
röksvagt krut», <i>förslagsanslag</i>			103,500	—	—	—	—	103,500	—
	S:gr	3,639,133	—	—	—	—	—	3,639,133	—
		19,148,899	—	817,000	—	693,400	—	20,659,299	—

1892 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trp:t	18,859,199	—	817,000	—	693,400	—	20,369,599	Diverse
	30,000	—	—	—	—	—	30,000	För en ridskola vid Strömsholm
	31,000	—	—	—	—	—	31,000	Skjutskolor vid infanteriet och kavalleriet, <i>reser-</i>
	18,100	—	—	—	—	—	18,100	Artilleriskjutskolor, <i>reservationsanslag</i>
	8,000	—	—	—	—	—	8,000	Durchmarschkostnader, <i>reservationsanslag</i>
	10,000	—	—	—	—	—	10,000	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>
	70,000	—	—	—	—	—	70,000	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> ...
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för armé-
	6,201	—	—	—	—	—	6,201	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för de-
		—	—	—	—	—		kommandoexpeditionen, <i>förslagsanslag</i>
	67,500	—	—	—	—	—	67,500	Extra utgifter
	44,600	—	—	—	—	—	44,600	Disciplinkompaniet:
		—	—	—	—	—		<i>Bestämdt anslag</i>
		—	—	—	—	—		<i>Förslagsanslag</i>
S:gr	300,401	—	—	—	—	—	300,401	
S:ma	19,159,600	—	817,000	—	693,400	—	20,670,000	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
anslag.	Tr:pt	19,148,899	—	817,000	—	693,400	—	20,659,299	—
		30,000	—	—	—	—	—	30,000	—
<i>vationsanslag</i>		31,000	—	—	—	—	—	31,000	—
		18,100	—	—	—	—	—	18,100	—
		8,000	—	—	—	—	—	8,000	—
		10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
		70,000	—	—	—	—	—	70,000	—
förvaltningen m. fl. verk		15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
partementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli och		6,201	—	—	—	—	—	6,201	—
		67,500	—	—	—	—	—	67,500	—
	12,600: —								
	32,000: —	44,600	—	—	—	—	—	44,600	—
	S:gr	300,401	—	—	—	—	—	300,401	—
	Summa	19,449,300	—	817,000	—	693,400	—	20,959,700	—

Bil. Litt. B.**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
F j e r d e hufvudtitel.**

		Kronor.	ö.
Landtförsvarsdepartementet.			
<i>Beväringen:</i>			
För tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m.		77,500	—
<i>Artilleribehof:</i>			
För anskaffning af mobiliseringsammunition till de nya gevären	800,000: —		
» anskaffande af fastningsartillerimateriel	100,000: —		
» förändring af arméns nuvarande gevär till vapen af liten kaliber	568,000: —		
» anskaffande af infanteriammunitionsvagnar	20,000: —		
Till byggnader å Karlsborg	46,074: —	1,534,074	—
<i>Fortifikationsbehof:</i>			
Till fortsättande af befästningsarbetena vid Karlsborgs hufvudfästning och å Vaberget	150,000: —		
» anskaffning och komplettering af fältingeniörmateriel	12,200: —	162,200	—
<i>Intendenturbehof:</i>			
För anskaffning af den för fältarméns trupper och staber samt sjukvårdskompanier erforderliga sjukvårdsmateriel		45,000	—
<i>Diverse behof:</i>			
Till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän	9,000: —		
» fortsättande af generalstabens topografiska arbeten	75,000: —		
» skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande	60,000: —		
» gäldande af utaf arméförvaltningen och statskontoret utgifna förskott	26,426: —	170,426	—
	Summa	1,989,200	—